

BOŽOM TIMARCEM

Sreli smo se iznenada na neutralnom terenu. Zaista dana 25. 6. 1990. pojavila se upadna opel »omega« i skrenula pažnju na sebe u mirnoj sredini zimovnika »Ribarstva« Baranda. U prisustvu stručnjaka Zavoda za ribarstvo Ribarskog gazdinstva »Beograd« upravo je bio izlov jednomesečnjaka šarana iz zimovnika u kojima je vršen prirodni mrest šaranskih matica.

Nije nam bilo poznato da će nas posetiti, pa nas je iznenadio kad se onako robusan pojavio iz otmelog automobila. Božo Timarac, direktor Ribarskog preduzeća »Saničani«, Prijedor, prišao je nama koji smo bili zagledani u mrežu na napustu zimovnika u kojoj se vrtelo mnogo šaranskog mlada. Srdačno smo se pozdravili. Odmah se zagledao u prizor. Obišao je i druge zimovnike sa brojnim mladem, bez komentara, tiho, mirno, čutljivo, kakav je već on po prirodi. Pre rastanka progovorio je: »Ja imam takvih na 100 hektara ribnjaka. Odlično izgledaju. Sam pravim hranu za njih. Imam mešaonu hrane za svoje potrebe i pokazala se odlično. Predložio sam mu razgovor na tu temu. Prihvatio je. Momentalno nije bila prilika, niti vremena. Nastavili smo u Beogradu, 14. 9. 1990, prilikom sastanka Izvršnog odbora »Ribozajednice«, Zagreb.

Pitanje: Poznato je da ste primerno izgradili i uredili ekonomsko dvorište i silose za riblju hranu. Sada je tome dodata mešaona hrane. Sve je tako dobro da zaslužuje da se s tim upozna šira ribarska javnost. Zato radoznalost kada, kako i kojim sredstvima ste to uradili?

Odgovor: Investicionim programom za rekonstrukciju ribnjaka zacrtano je što je valjalo raditi.

U poslednjih nekoliko godina urađeno je mnogo na uređenju ekonomskog dvorišta, a isto tako i na rekonstrukcijama pojedinih ribnjačkih objekata.

Ekonomsko je dvorište asfaltirano izrađena pumpa za gorivo, kapaciteta 30 000 litara, mehanička radionica, hladnjača za ribu, skladište za boce ki-

seonika, prostorije za presvlačenje radnika te kupatilo za radnike.

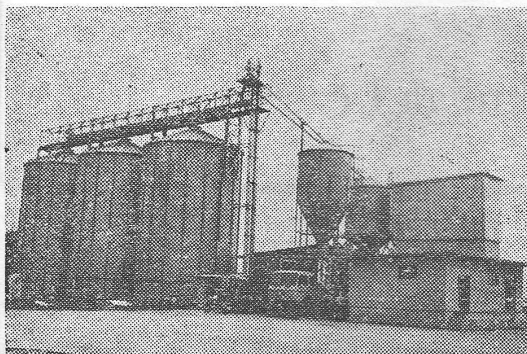
Svakako, najveća investicija, a i poduhvat jeste izgradnja modernog silosa od 1 500 tona, sa kolskom vagonom za prihvatanje i dalje distribuiranje hrane za ribu. O tome šta znači ovo skladište ne treba puno govoriti. Ipak da naglasim da je za prihvatanje većih količina žitarica potreban samo jedan radnik, rastura i propadanja žitarica gotovo i nema. Isporuka iz silosa za ribnjak takva je da se za samo 3 minuta preko tampon-čelije isporučuje 10 tona žitarica. Kad se tome doda da se kupovina i skladištenje žitarica može izvršiti uvek kad su cene žita na tržištu najpovoljnije, postiže se pun pogodak.

Kad nije bilo silosa, za sve prethodne operacije bilo je potrebno često i više od 10 radnika. Sem toga, dosta žita se rasturalo i propadalo, a isporuka je bila usporena. O uskladištenju većih zaliha hrane nije bilo ni govora.

Uz pomenuto, kupljene su tri teške mašine (bager i dva buldožera) kojima je mnogo urađeno na rekonstrukciji samih objekata za uzgoj ribe. Dva

Sl. 1. Panorama saničanskih ribnjaka s talijanskim lovcima u lovu na patke

Sl. 2. »Saničani« su prvi ribnjak u nas koji je sagradio moderan silos za riblju hranu. A ideja i glavni teret njene realizacije je dakako bila Bože Timarca.

velika ribnjaka su pregrađena, dobar deo nasipa ojačan. Gotovo na svim novim ribnjacima urađene su lovne jame. Ulaže se u održavanje nasipa. U tu svrhu poslednjih 5 do 6 godina, svake godine, ugradi se u nasipe 3—5 000 m³ kamena. Program za rekonstrukciju ribnjaka imao je svoju konstrukciju finansiranja (vlastito učešće, fond Federacije, komercijalni krediti), ali najviše je urađeno vlastitim sredstvima.

U maju 1990. uz sam silos vlastitim smo sredstvima izgradili i malu mešaonu riblje hrane, kapaciteta 2 tone/sat.

Pitanje: Kako se konkretno koriste mešaonom hrane?

Odgovor: Ovo je prva godina da proizvodimo riblju hranu u sopstvenoj mešaoni. Hranu pravimo u vidu brašna jer ne posedujemo briketernicu. Hranu spravljamo od ovih komponenti: kukuruzno brašno, pšenično brašno, lucerkino brašno, sojino brašno. Kao mineralno-vitaminski premiks služi nam »Kirkin« kaprivit — sve po receptu »Krka«, Novo Mesto, i »Ribnjaci« »Belje«.

Riblju hranu pravimo sa 25% proteina, i to za jednogodišnju šaransku mlad.

Ova godina bila je vrlo nepovoljna za ribarsku proizvodnju zbog nedostatka vode, a i zbog preterane suše, te i rezultati u proizvodnji jednogodišnje mladi nisu bog zna kakvi. Ipak na 100 hektara površina (po našoj oceni) imaćemo 60—70 tona jednogodišnje mladi šarana. U zavisnosti od objekta i gustoće, težina je mladi od 10 do 70 grama. Hranidbeni koeficijent, uz ovu procenu, bio bi 3. Mislim da ćemo u narednim godinama imati daleko bolje rezultate.

Pitanje: Kako se primena hranidbe riba hranom iz sopstvene mešaone hrane odrazila na proizvodnju mlada, konzuma i, ukupno, ribe, zdravstveno stanje i kondiciju riba?

Odgovor: Rezultate ćemo znati za 2—3 godine jer smatramo da ćemo tada raspolagati sa dovoljno zdrave mladi svih uzrasta.

Pitanje: Na kraju (moglo je biti i na početku), uz zahvalnost za učešće u razgovoru i divljenje kolektivu i rukovodstvu na učinjenom iz dosadašnjeg prikaza, kažite ukratko nešto o sadašnjem nazivu firme, organizovanju i funkcionisanju s obzirom na primenu Zakona o preduzećima?

Odgovor: Od osnivanja 1905. godine bilo je više reorganizacija i promena naziva firme. Do 1949. godine ribnjak »Saničani« bio je privatno vlasništvo osnivača Viktora Burde, a kasnije njegovog sina Artura. Od pomenute godine do danas je društvena imovina budući da je posle rata izvršena nacionalizacija. Naziv firme bio je Državno ribarsko preduzeće »Saničani« u Prijedoru, zatim u sastavu PD »Saničani« u Prijedoru i kao OOUR u sastavu RO »Riboprodukt« Prijedor. Uvek je u nazivu firme ostajao naziv mjesta Saničani, gdje je lociran ribnjak. Tako je i sada kada naziv firme glasi: Ribarsko preduzeće u društvenoj svojini »Saničani«, Prijedor. Osnovno je da smo uvek bili samostalni u poslovanju, posebno danas.

Razgovor pribeležio

mr. ILIJA BUNJEVAC